

„Soča“ izhaja vsak petek in v. l.
po pošti prejema ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vsa leta . . . f. 4.
Pol leta . . . „ 2.
Četrt leta . . . „ 1.

Pri oglasilih in tako tudi pri „po-
snetih“ se plačuje za navadno tistop
se vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za vsako šteko po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo
8 kr. v tabakarnicah na starem trgu
in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu
naročnika na upravništvu „Soča“, št.
Iarjanski tiskarji v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi pa
se blagovoljno frankujejo. — Delavcem
in drugim nepremošnim se naročnice
zrača, ako se oglasijo pri opaznikih.

K zborovanju „Sloge“ dne 5. t. m. vabljeni so bili nekateri neudje, med tem, ko se pa na ude našega mišljenja sl. od-
bor ni spomnil. Zdaj se pa trobi po časopisih, „da k zborovanju Sloge jih ni bilo, ker se boje luči.“ — Koliko da se bojimo luči, pokazali smo s tem, da smo razposlali brezplačno iztisek današnje „Soče“, vsem županstvom, čitalnicam in bralnim društvom. Vredništvo in opravištvu „Soče.“

Zakaj smo proti „Sloginemu“ kandidatu?

Že v zadnji številki smo se odločno na tem mestu izrekli proti dr. Gregorčiču kandidaturi; navedli smo tudi zato nekoliko razlogov; med drugim smo rekli, da dr. Gregorčič bi ne mogel našega dosedanjega poslanca v državnem zboru nadomestiti, ker bi nikdar ne mogel priti med poslance do enake veljave in vsled tega da bi tudi ne mogel tako uspešno delovati za svoje volilce; pridjali smo tudi, da kandidata, ki nam ne da nikakega poročila in ki hoče biti izvoljen brez vsakega programa, nikakor ne moremo priporočati volilcem. Danas naj k temu še nekaj dodamo.

Razkol, vsled katerega smo zdaj spet gojiški Slovenci ločeni v dva tabora, je provzročil največ dr. Ant. Gregorčič. Tega razkola pri nas v resnici ni bilo treba, in vsakega, ki količkej trezno misli in ga strast ni še popolnoma oslepila, mora biti sram, da smo pri nas na Goriškem tako daleč prišli. Dve stranki smo pri nas že imeli, ki ste se ločili v „stare“ in „mlade.“ To je trajalo toliko časa, dokler je

živel dr. Lavrič; ko je pa ta voditelj „Mladoslavencev“ tako žalostno končal svoje življenje, so bili Mladoslavenci brez glave, brez voditelja, in se skoraj niso upali na dan, ter so bolj le na skrivnem rili, ter med ljudstvom širili svoja radikalna načela in izpodkopavali vsako veljavo.

Mladočehi so to radikalno politiko začeli doma na Pemskem, zasejali so je na to po agentih „Slavije“ najprej po Kranjskem in potem tudi pri nas na Goriškem. Tu mladočehski duh je skušal okužiti tudi kranjsko duhovščino, ali tam se mu ni posrečilo; kakor vemo in znamo, štejejo Mladoslavenci med kranjskimi duhovniki le poldragega. Srečnejši so bili „mladi“ pri nas na Goriškem. Tukaj so dobili gospoda duhovnika dr. Ant. Gregorčiča, ki se je postavil njim na čelo, da po svojem listu in s pomočjo „Slavijnega“ agenta, g. Gabrščka, širi med našim ljudstvom mladočehska radikalna načela „Nova Soča“ je dr. Gregorčiču, še predno je izvoljen, pokazala pot, po kateri bi moral kot poslanec hoditi; v konservativni klub grofa Hohenwarta ne hode smeli vstopiti, kjer so do zdaj sedeli vsi slovenski poslanci. Dr. Gregorčič bode tedaj moral, če bode sploh izvoljen, stopiti na stran Mladočehov, z njimi delovati, ter z njimi glasovati gotovo tudi proti verski šoli. Znano je namreč vsem, da je dr. Gregorčič kandidat vseh učiteljev, kateri se pa ničesar bolj ne boje, kakor verske šole. Samo že s tega stališča moramo biti proti dr. Gregorčiču kandidaturi.

Kaj je dr. Gregorčič pa tudi kakor govornik? Kdor je le kedaj slišal njega govoriti, je gotovo sam pri sebi moral reči: „dr. Gregorčič zna biti nčen mož in vse, kar kdo hoče, samo govornik ni, ker mu Bog ni dal tega da-

ru.“ To mnenje je tudi naše; — dr. Gregorčič ni govornik.

Marsikdo bode pa vendarle vprašal; kaj pa dr. Gregorčiča vendar sili, da se toliko poganja za državno poslanstvo. Odgovor na to vprašanje je prav lahek. Mi rečemo, da je temu vzrok edino ali vsaj največ sebičnost. Pred vsem je hotel dr. Gregorčič, kakor je sploh vsem znano, postati deželni odbornik, da bi kot tak imel letnih 1200 gl. To se mu ni posrečilo, ker so bili dež. poslanci nasprotnih mišl in ga niso spoznali za sposobnega. Zdaj hoče on postati državni poslanec in si misli: „Kot poslanec bodem na Dunaji po 6—7 mesecev na leto, vsak dan imel 10 gold., med tem bode pa še prejemal svojo profesorsko plačo.“

Kar tedaj „Nova Soča“ drugim očita, to se pred vsem vreničuje pri njenem kandidatu; kar pripozna vsak, ki količkej razmere pozna.

Državnozborske volitve.

Skupni pastirski list avstrijskih škofov. Omenili smo že v št. 7 „Soče“ o pastirskem listu avstrijskih škofov, ki so ga razglasili za bližnje državnozborske volitve. Naši vladiki v tem pismu poudarjajo pomen volitev za prihodnji državni zbor, ki ima prevažne naloge, bodisi v socijalnem ali pa v cerkvenem oziru, ter ponavljajo zopet svoje zahteve glede na versko šolo. Proti sklepu pisma pozivljajo škofje avstrijske katolike, naj volijo v državni zbor razumne može, ki bodo umevali svojo nalogo, značajne može, ki brezobzirno zaostopajo svoja prava načela, svesti si odgovornosti

LISTEK.

Črtice o potovanji v sv. deželo.

(Dalje).

Neko nepopolnivo moč ima košček zemlje na geri, ktero si je izvolil naš Izveličar Kristus, da se človek ne more ločiti od tistega mesta. Ko sem bil na tem prečvetem mestu in sem gledal, kako se je množica naprej gnetla, zdela se mi je ta množica kakor čebela, ki se tje gnetejo, kjer se nahaja njih maternica ali kraljica; tam je misa nebeškega kralja; samega Boga večerja in gostija nebeška se je tam na tistem mestu napravila. O moj Bog, koliko raznovrstnih podob se kaže tu duhu vernega kristjana, in kako občutke ima tu arce vsakega vernika, ki pride sem iz kakakega kraja katoliškega sveta! In to svetišče je sedaj brez vsakega kipa in od mohamedanske družali na vae nazirne okrunjeno!

Milostljivi Jezus, potem ko je tu svojim aposteljem zaklad ljubezni in čistosti in ponižnosti tako gniljivo zapustil, je poprej ko je delo odrešenja s svojim britkim trpljenjem in s grozno svojo smrtjo dovršil, na onem mestu postavil najsvetejši sakrament svojega telesa in krvi, in nam je s tem podaril najlepši spritavalo svoje nezkončne ljubezni.

Med dvanajsterimi v gledaš tam v duhu aposteljina ljubljena Gospodovega, sv. Janeza; on je bil tako srečen, da je počival na prsih Gospodovih se gotovo nazrebal tega, kar je On tako ljubeznivo označeval, in kar je pozneje, (podoba orla!) tako veličastno razglasil, da je od Boga izjemno moč prejel, povzdigniti se nad vse svetno in nepremično gledati v Boga Sina, večnega Boga v nebesih.

Sam se Ti med posvečenim ozidjem kaže mestico, na katerem je Izveličar J. K. Petru prerokoval, da ga bode Peter trikrat zatajil; tam je milostljivi Jezus hotel izdajalca Juda k grevengi obuditi, naj bi ga po navadi tistih dežel s podajanjem koščeka (s poljubom) ne izdal. Prav tu je molitev velduhovna mohl, in je potolažil prežalostne apostelje, ter jim obljubil poslati sv. Duha. To vidiš kraj, kjer se je J. K. po svojem vstajenju prikazal ter aposteljem, svojih 5 ran pokazal in jim oblast dal, da grešnikom gréhe odpustajo. Osem dni pozneje je prav tukaj Gospod položil dvomečemu ap. Tomažu roko v svojo odprto stran, kar je imelo nasledek, da je ta padel svojemu ljubeznivemu učniku k nogam glasno upi-
joč: „O moj Gospod in moj Bog!“ Tu je kraj, kjer se je sv. Duha v podobi gorečih jezikov izpustil nad apostelje in od tod so se potem oni po celem svetu razkropili, da so sv. Evangelij označovali. Vse to se je tam godilo in toraj se mora imenovana Gara, posebno pa sv. Obadnica zibel krščanstva in središče največega svetišča na cellem svetu, in mati in glava vseho cerkva celo krogle semlje imenovati.

Ko smo bili tako zamišljeni v sveto skrivnosti, ki so se tu godile, morali smo videti, da se nahajamo vared razdjanja, ki se je upalo najstvarnejše okrunjevanje na tako svetem mestu: nismo si upali ne glasno moliti in ne prediti dotičnih besed iz ev. evangelija, ampak na tistem mestu moliti in se milemu Jezusu zahvaljevati za nekončno milost, ki nam je došla, da se smemo z njim sedeti v najsvetejšem Sakramentu; nebrojna družba mladih in starih Mohamedancev pa se je drla na nami v sveto Obadnico in se tu razgrajala z grdim kličanjem, skakanjem in samohovanjem posebno tedaj, kadar se je je sedelo, da molimo ali besede iz božjih bukve izgovarjamo. Tako se obnašal družal na tako svetem kraju. Nič ne pomaga avariti, se jeziti se, ali celo žugati. Na tistem in v arce je bilo treba vse lepo opraviti ter žalovati, da naš človeški življenja, vse začudenju trpi žalibog da zaidevaker svetih skrivnosti in svetih krajev tu ne manjka; in verni kristjan je primoran vse to mirno prenašati in k večjemu v srcu izdihati: „O Jezus, da bi te jaz samogel vsaj na toliko ljubiti, na kolikor Te bodo vsi ljudje razumili.“ Mladina, ki se je morde le nekatere besede slabo izgovarjati naučila in „oče naša“ še ne zna, bodeš strmel siliti, kako gnušobne besede ti na ulicah, trgih in tudi pred cerkvami, da celo v pričo odraščanih in morda celo v pričo lastnih starih izgovarjajo; tako, da se nebesa gozijo in da bogaboječe duše trepečejo. Kako grozno in v neba vpajoče se pa pri igrah in barak kvasa! Vže večkrat se je pripetilo, da je Bog take hudobnosti še na tem svetu očividno kaznoval. Zna-

svoje pred Bogom, avstrijsko misleče možé, zveste vladarju in državi; katoliške, odločno katoliške možé; ne takih, ki se katoliške samo imenujejo, pa se po načelih in v življenju katoliških ne kažejo, pač pa one, ki ljubijo cerkev in spolnujejo njene zapovedi. Taki so najboljši zastopniki naše mnogojezične države; kajti katoliška cerkev ne dela med narodi nobenega razločka, vsakemu prizna pravico do obstanka in njegovih posebnosti, a zavrača načelo, da bi se narodi, kakor nekaj pagani, ločili in sovražili. Cerkev spoštuje in čišla ljubezen do svojega naroda, spoštuje in čišla jezik pravice in posebnosti vsacega, toda cerkev odločno obsoja, ako se sprevrže ta ljubezen v krivico do drugih. Ljubezen do naroda nikoli ne sme nasprotovati krščanski ljubezni do bližnjega. — Gledé politike in vere pravijo škofje: Ne dajte se motiti z ugovorom: Vse nima ničesar opraviti s politiko! Saj vidite sami, kako da se postavodajalni zbori pečajo s strogo verskimi vprašanji. Uprav zato treba v državnih zbiorih odločnih katoliških možé, ki imajo srce za reanico in cerkev ter tudi v tem oziru umevajo svojo nalogo. —

**

K skupnemu pastirskemu listu avstrijskih škofov dodal je prevzvišeni gospod knezškof ljubljanski med drugim naslednje pomenljive besede:

„Posebno morajo naši kandidati tudi pazljivo gledati na časnikarstvo. Odločni, prepričano katoliški možje; možje, ki nas hočejo v javnem življenju zastopati in hočejo biti nekako voditelji naroda, ti nikakor ne smejo brezbržno gledati, ako se po časnikih izpodkopava katoliška vera in katoliško prepričanje med narodom, ter udanost do katoliške cerkve, kar se žalibog pogosto godi, a se nikakor ne dá opravičiti. Dvojno imamo tu. Ali oni, kot zastopniki naroda, morejo v tem oziru zdatno vplivati, ali pa ne. Ako morejo, tedaj so, prav zaradi svoje javne zaupne stopinje, to tudi storiti dolžni, dolžni po svoji vesti in pred Bogom; in če bi tega ne storili, tedaj bi se nam pač ne moglo zameriti, če mislimo, da je beseda: „Vse za vero!“ v njihovih ustih le vaba, nastavljena za to, da se ujamejo nanjo slepi ali taki, ki hočejo biti slepi. Ako pa ne morejo tako vplivati, tedaj morajo pa vsaj glasno, odkrito in možato dvigniti svoj glas proti takemu časnikarstvu, in vsaj s tem pokazati, da so zares odločni, prepričano-katoliški zastopniki katoliškega naroda — možje, katerim je resno skupno geslo: „Vse za vero!“ — možje, katerih vedenje si more ljudstvo z mirno vestjo vzeti za vzor.“

minj na razpotjih vidimo dovolj! In te znaminja nas opominjajo, da tudi se smrtjo včasih kaznuje Bog brezbožne govore in kletvine!

Glej, ono presveto mesto največji skrivnosti božje, ki je po vsi pravici lastnina sv. krščanske Cerkve, nam je od Mohamedancev vzeto, in tako grozno oskranjeno svetišče je sedaj bivališče divjih derwisov (mohamedanskih fanatikov), katerih žene sobano, kjer je Kristus svojim učencem noge vmiival, s svojim prehudobnim življenjem onesnažajo. Pred leti je bilo pobožnemu romarju še mogoče, (in s tem se je srečnega štel.) v Obednico vstopiti, brez da bi bil po divjaško zaničevan.

Dragi kristjan, poslušaj in grozi se: v vseh svetih krajih, celo na Oljki gori, od kodar je Kristus v nebesa šel, in ktera je tudi v močnejši premenjena, se zamore vsaj enkrat na leto sv. mašo darovati, tam pa, kjer je bila daritev sv. maše od namaga J. K. postavljena in opravljena, t. j. v presvetem kraju najsvetejšega sakramenta in daritve sv. maše se še nobenemu ni posrečilo to daritev opraviti.

Tako vidiš, je nehvaležnost človeška, tako stoji reči na mestu, katerega se spominja cerkev, kadar o prazniku sv. Rošnega telesa poje: Lauda Sion salvatorem! Vprašaj me: Zakaj se to pusti? Kdo je, ki sme pravice katoličanov s toliko drznostjo tepati?

(Dalje priš.)

Volilni pastirski list gorenjeavstrijskega škofa. Škof dr. Doppelbauer je pisal povodom državnozbornih volitev pismo svoji duhovščini na Gorenjem-Avstrijskem. V njem opozarja visoki cerkveni dostojanstvenik duhovnike, naj pobijajo misel, da nima politika z vero ničesar opraviti in očitaje, da je katoliška cerkev nasprotnica napredku in omiki. Škof sam pobija to očitaje in koncem pisma opominja duhovnike k skupnemu delovanju in složnosti. List se glasi mej drugim: „Kar mi je gledé na prihodnje volitve posebno na srce, visokočastiti bratje, je složnost, složnost mej duhovniki, složnost mej ljudstvom. Saj poznate pregovor: „Ako se prepirata dva, tretji dobiček ima.“ Če se mi katoliki med soboj ne bomo zjedini, veselil se bo tretji — proticerkvena stranka, ki bo pa potem brezdvombeno zmaga. Varujte sebe in ljudstvo pred krivimi preroki, ki prihajajo k Vam v ovčjih kožah. Kako pa dosežemo jedinstvo? To dosežemo le s tem, da volimo in v volitev priporočamo le one možé, katere odloči katoliško-konservativni odbor. Volilni odbor Vam bo priporočal le take možé, ki zaslužijo popolno zaupanje. Ali ni res, prečastiti sobratje, da tudi najboljši ne sme biti sovražnik dobremu? Ako bi torej menili, da je ta ali oni mož najbolj vreden državnozbornega mandata, bodite vendar toliko ponižni, da volite one možé, ki jih odloči katoliško-konservativni odbor. Ravnajmo se po zlatih besedah sv. Avgustina: „in omnibus charitas, in dubiis libertas, sed in necessariis unitas.“ Kdorkoli izmed Vas želi, da bi zmaga pravična katoliška stvar, mora tudi skrbeti, da prodró kandidataje volilnega odbora. Ali bode kdo mojih duhovnikov toli predrzen, da se postavi proti složnosti, ter zmago katoliške stranke spravi v nevarnost? Quod absit!“

Dopisi.

V Ljubljani, 17. februarja. — Mislim sem še malo počakati, da bi Vam pisal, a volitve v državni zbor, (čudno to!) ki se zdaj po celi Avstriji pripravljajo, mi ne dajo miru, da bi prav zdaj molčal. Vaše čitatelje bi malo zanimalo, če bi Vam obširno o tem pisal, kako se za volitve pri nas na Kranjskem pripravljajo; k večjemu bi Vas zanimala vest, da na Kranjskem bo gotovo voljen v državni zbor grof Hohenwart, ki nima pomena samo za Kranjsko, ampak za celo Avstrijo. O tem političkem veljaku pa se je „Slovenski Narod“ v imenu Mladoslavencev jako nepovoljno izrazil; Slovencem bi gotovo le škodovalo, ko bi grof Hohenwart ne bil tako trezen mož, da spozna, kolike vrednosti so besede glasila Mladoslavencev, ki vlečejo na eni vrvi s Mladočehi, kojih delovanje gotovo ne bode koristilo česki deželi, a „mladi“ bi jako (če jih posnemamo) škodovali nam Kranjcem in sploh vsem Slovencem, tedaj tudi Vam goriškim Slovencem. Mi Slovenci se pač z veseljem ponasamo, da smo Avstrijani in slabo bi pokazali svoje Avstrijanstvo, če bi ne volili grofa Hohenwarta, ki je brez vsega dvoma Avstrijan z dušo in telesom, zmožen in jako upliven Avstrijan, gotovo bolj, ko marsikako drugi.

Nočem trditi, da bi Mladočehi in z njimi tudi Mladoslavenci morda ne ljubili svojega naroda, a v politiki je vročkrvnost največkrat škodljiva.

Kako pa Vi stojite z volitvami v državni zbor? Z veliko od njih sem govoril in skoraj od vsakega sem ališal vprašanje: Kaj pa mislijo na Goriškem, da tako kriče? Pri nas bode boj in praska, pri Vas tudi; le to glejmo, da pri tej praski ne bodo trpele edino le osebe, ki kandidujejo, ampak da ne škoduje ta le boj tudi celemu narodu slovenskemu! Tako je!

Iz Kobaridskega Kotsa, 10. februarja. Na Tolminskem je povsod razglašen namestništveni odlok, da krčmarji po 10. uri na večer ne smejo več pijače točiti. Za izvanredne slučaje velja izjema, da sme eden ali drugi krčmar tudi pozneje še imeti krčmo odprto. Naznaniti bi pa moral že naprej al. županstvu, za katere dneve in za koliko ur da prosi tega izjemnega dovoljenja. — C. kr. žandarji so vse krčmarje opozorili na ta odlok, ter izjavili, da imajo nalog paziti na to, da krčmarji strogo pazijo nanj, ker bi moral vsak, kdor se ne drži določene ure, (Polizei Stunde) globo plačati.

Opazuje se, da se po krajih, kjer so c. kr.

žandarmerijske postaje, omenjeni odlok spolnuje, ker redarji tod večkrat nadzorujejo. Vse drugači je pa drugod, kjer izvršujejo krajno policijo županstva in kamor žandarji le bolj poredkoma dohajajo. Hvaležni bodo c. kr. žandarjem vsi pošteni ljudje, ako bodo nadzorovali, kako se po vaseh omenjeni odlok izvršuje.

Pri nas je mraza še vedno precej dosti, posebno te dni, ko je mrzel veter pritegnil. — Pust je bil sploh bolj miren; ce. vo. mladina je med letom malo zaslužila, — vino se toči po 40—44 kr. liter, in žganje po 6 kr. 16tinček — Na zaslužek pri gradnji železnice se ljudje malo več zanašajo, zato so pa začeli s poprej zanemarjenimi občinskimi pašniki pametneje ravnati. Iderci, Kobarideci, Sužidci, Kamnjanji, Ljubuščanji, Staroselci imajo že razdeljene občinske pašnike. Tudi druge občine v tem ne bodo več dolgo zastajale. — Prav tako! Doma bo delo in po razmeri tudi zaslužek. Povsod dobro, doma najboljšo, posebno duševno.

Iz visokih hribov, 15. februarja. Morda ne bo od škode, če se oglašim tudi jaz v „Soči“.

Bral sem politične liste že kot dijak, kar mi je bilo v napredku celo v škodo.

Tako sem ravnal pozneje in še dandanašnji.

Zato prišel sem davno že sam do spoznanja, da lahko trezno sodim o domačem političnem življenji. Res, že pred mnogimi leti ogreval sem se za dr. Gregorčiča, o katerem sem za trdno mislil, da deluje in se žrtvuje edino le v prosep svojega bližnjega, osiroma ožje naše domovine.

A predlanska ločitev dr. Gregorčiča od starega programa in po njem samem inscenirani „razkol“ na Goriškem prevrgel mi je vse dobre misli o njem, takó, da na mara za njegovo politiko veliko, tem manj, ker se kaže v vsaki številki njegovega glasila več ali manj le sebičnost, osebna mrznja in po geslu: „Hilf, was helfen kann“, nameravano uničenje vseh „starih“.

Po tem svojem programu trudi se zlasti zdaj o času volitev ter pakuje z vsakim, ne gledé na to, da je za nas goriške Slovence velika nečast in gmutna škoda, če se dr. Gregorčiču na ljubo stari, naslužni naš poslanec kar meni nič tebi nič brez tehtnega vzroka iz državnega zbora ven izčrpa. Vsak trenni domoljub mora obsojati take nakane in agitovanja. Ravno kar dobil sem od „Sloge“ dopisalan poziv s kandidati vred; pustil sem se namreč v Slogo vpisati, ker mi niso dali dolgo časa miru. Kakor vidim, „Sloga“ je dr. Gregorčič. A njeni predsednik naj nikar ne misli, da bom agitoval zanj, ker sem še le malo časa Slogin ud. Če stoji „šance“ za dr. Tonklja tako vgodno, kakor pri meni, je upati, da zmaga „stara zavest“ nad pobalitskim kričanjem „Nove Soče“. Daj Bog!

Iz Mezopotamije, dne 17. februarja. Nimam časa mnogo pisati; prosim toraj prostora le par besedam.

Prišla mi je te dni po naključji v roko 1. št. „Slovenskega Sveta“. V tej številki piše Fr. Martinovič, t. j. sin rajnega Martina iz Čepovana, Slovencu na tujem pismo, v katerem mu našteva časopise slovenske, s katerimi naj se oskrbi v novem letu. Odločno liberalne liste priporoča s imenom in priimkom in z mnogo hvalo. Izmed katoliških listov priporoča le „Mir“, „Vertec“ in „Novice“. Kolikor je „Mir“ katoliški, menca ž njim na levo in na desno, navzgor in navzdol; kolikor je pa naroden, ga toplo priporoča, češ: bolji je za zdaj na Koroškem tak list, kakor nobeden. „Vertec“, „Novice“ in nekateri strokovni listi, ki po svojem namenu ne morejo biti nevarni namenom „Slovenskega Sveta“, naj tudi imajo svoje naročnike.

Vse druge odločno katoliške liste priporoča Martinovič le z molčanjem.

Tako tudi tebe „Soča“. Pa nič se ne joči zaradi tega. To je le v čast.

Vse bolj je pa naklonjen tvoji „mladi“ tovarišici. Ona, pravi, se vjema po mišljenji s „Slovenskim Narodom“ in zagovarja Cirilo Metodejsko (t. j. cesarsko-rusko) cerkev. Da se tvoja „mlada“ tovarišica res vjema po mišljenji z liberalnim „Narodom“, to se ji vidi na licu.

Da bi pa bila kdaj zagovarjala cesarsko-rusko cerkev, tega se ne spominjam.

Toraj „Slovenski Svet“ le obrekuje. Tako obrekovanje je hudo. Vsak odlično katoliški list, bi jo bil odločno zavrnil ter obrekovalcu enkrat za zmerom usta zamašil.

Le „Nova Soča“ tega do zdaj še ni storila.

Rečem toraj: List, ki pusti, da ga na tak način „obreknejo“, list, ki se vjema po mišljenju z „Narodom“, list, ki pomežikuje s „Slovenskim Svetom“, ni naše katoliške gore list, ni za naše čase, v katerih je treba poudarjati katoliško načelo nič menj

kakor narodno. Sacerdotes catholici! oculos tandem aliquando aperite, et lupum videte in pelle latitante ovina!

Mezopotamoc.

S hribov, 14. februarja. Nisem edini, da dobivam poštno pošiljavo za celi teden še le saboto večer. Včasih ne maram, večkrat pa tudi ne morem vsega prebrati, kar mi donesejo. Časopise navadno le pregledam o tej priliki, da jih pozneje med tednom berem. Zaporedoma več tednov se mi je pa pripetilo, da časopisov tudi med tednom nisem vtegnil prebrati. Kako se torej začudim, ko mi pismonoša nakrat donese „Sočo“ in „Novo Sočo.“ Rad bi bil tačas nekaj prejšnjih števk „Soče“ prebrati, da zvem morda vzrok „dualizma“. A porabil sem liste; sram me je pa bilo, drugod jih iskati. — Zgodilo se mi je torej, (najbrže ne le samo Vam Vred.) da vzroka razkola Slovencev na Goriškem nisem razumel.

Nedostojna pisava mi je pa tako zamrzela, da sem nameraval oba lista vrniti. Pa mislil sem, novo leto že tako ni daleč in do tačas burja ponesha. Ali tisto, nam samotarjem nerazumljivo, vdrihanje provzročilo je, da so bolj premišljeni z glavo majali, mlajši pa so se oprijeli mladostni ognuje „navidežno narodnega mučenika“. Ne samo to: obsodili so nasprotno stranko. Vasj je pa tudi znana resnica, da vsi otroci simpatizirajo s tepenim bratom, če jim je prav skledo vbil, in temno gledajo tepečo roko, če je prav četova.

Prepričal sem se pa pozneje, da to simpatiziranje ni na pravem mestu, in nehoti sem si domislil, (sam se več ne spomnim, kje sem jo slišal ali bral,) prilike: „Napovedal je bil tat osodo, da bo prišel po polnoči k njemu krasit, Čakal je sosed tatu s kolom. Tat pristavi k oknu lestvico. Kmalu se prikaže na lestvici pri oknu glava. „Bunk!“ In zaropotalo je po lestvici na tla. Gospodar hiti gledat, če ni tatu ubil. Pa na tleh je ležal le slamnat mož; tat pa je že kradel v hiši.

Kolikor poznam elemente, dr. Antona Gregorčiča potiskajo le po lestvici pred seboj, da on dobi s polenom, sami potem pa.....nu, nu, saj vemo! — O primernem času bodo pustili „prijetli“ dr. A. Gregorčiča „št. bunk dol“, njegove zagovornike pa „omok tje po luži“.

Iz hribov, 18. februarja 1891.

Vaska stvar ima svojo solčno, pa tudi senčno stran. Tudi naš dolgoletni državni poslanec Dr. vitez Tonkli je le človek, ki ima morda tudi kako hiho, katero so znanli izvirno iskoriščiti njegovi mladi nasprotniki, katere bi značajan, konservativen Rimljan imenoval: „homines novarum rerum studiosi“. — Solčno njegovo stran so zagnili z ogrinjalom pozabljenosti, senčno stran pa so razavetili z umetno lučjo svojega časnika in jo še postavili pod drobnoogled, ter s tem preslepili lahkoverneže, kakor kaki glediški čarovniki. Le sem ter tje poskušati kateri njegove stranke ta zastor od njegove solčne strani potegniti in ga v pravi luči pokazati, kot značujnega mnogoletnega zastopnika njegovih volilcev, katere je vselej možato in neustrašno pod staro zastavo slovenskega naroda: „za vero, dom cesarja“ zagovarjal, branil pravico, odbival krivico, kazal njih težnje in želje vselej, kadar je bilo treba na pristojnem mestu in večinoma tudi z zaželjenim vpehom, kar mu priznava cela Slovenija.

Da ne omenjam prvih let njegovega delovanja, opomnim le na en slučaj iz novejših časov, kar mora biti še v spominu tudi njegovih nasprotnikov, ki se zaradi mladosti ne spominjajo daleč v preteklost. — Ko je Slovanstvo na Primorskem zdihovalo pod Prešovo železno oblastjo, irredenta pa se šopirila: kdo je bil toliko srčen lotiti se imenovanega mogotca?

Ali ni bil to naš poslanec dr. vitez Tonkli, ki ga je djal na rešeto v državnem zboru? ter omajal njegovo stališče, pa tudi si nakopal njegovo smrtno sovraštvo, katero upljiava nekoliko tudi na sedajne njegove sovražnike, ki v svoji slepi strasti čisto nobene zasluge ne vidijo in veljati ne pustijo? Obdobje njegove vredne je pri vsem tem njegova potrpežljivost in mirno postopanje.

Za to njegovi zvesti volilci rečemo zopet z „Sočo“ v 6. št. t. l. „Dr. vitez Tonkli je bil in bo naš državni poslanec, da bi nam inostranci ne očitali, da ga nismo bili vredni. i. t. d.“

Da, najslabšega ploda navadno osa na gloda.

Politični pregled

Notranje dežele.

Nadvojvoda Ferdinand d'Este odpotoval je 17. t. m. ob 10. uri zvečer iz Moskve. Dostojanstvenikom, ki so ga spremlili na kolo-dvor, je rekel, da mu prepriščeni vsprejem na Raskem ostane nepozabljen.

Kandidatura grofa Hohenwarta. Gr. Hohenwart se je bil izjavil, o priliki, ko je Dunajewski odstopil, da ne kandiduje več za državni zbor. A, kakor vse kaže, tudi pri premenjeni vladi računa grof Taaffe še vedno na desnico. Hitro spremenjeni položaj provzročil je tudi, da je grof Hohenwart na željo vplivnih krogov pripravljen sprejeti izvolitev za državnozbornskega poslanca. Znano pa je, da je bil grof Hohenwart vodja državnozbornske večine, ki je bila Slovincem naklonjena. Slovenski državni poslanci potrebujejo, ker jih je le neznatna peščica, zanesljivih zaveznikov v državnem zboru. In ti zanesljivi zavezniki so bili vsi oni poslanci, katere je družil okoli sebe grof Hohenwart. In vendar pišejo slovenski listi, ki pazijo na odmev „Mladočehov“, da ne poznajo zasluga tega moža!

V Istri bodo Slovani postavili tri kandidate, in sicer na mesto dr. Vitezića, ki se je odpovedal kandidaturi, deželnega poslanca dr. Laginja, in v drugem volilnem okraju kmet-skih občin deželnega poslanca prof. Spinčič-a. Za mesta pa c. kr. glavarja Contija.

Staročeški volilni oklic imenuje sedanji položaj kritičen, v katerem ima lahko vsaka napaka poslancev velike posledice. Prva dolžnost poslancev je: Ne pripuščati več nikake omejitve deželne avtonomije z glasovanjem za nove, centralizujoče postavbe, ne, da bi se v nemar puščale potrebe vse države, ki je trdnjava Čehov; pravično vravnati dohodninski ter znižati zemljiški in hišni davek. Oklic povdarja potrebo zveze 38 čeških poslancev, da se Čehi trdno drže načela, da ostane njih v treh deželah češke krone naseljeni narod ne deljena jednota, zahtevajo odločen upor proti onim, ki pravijo, da morajo Čehi, ki so vže hude reči prestali, še hujše prebiti, ter svari pred častiljnostjo.

Volilno gibanje. Oklic socijalno-demokratske stranke je bil včeraj popolno tajno raztresen po celem Dunaju. Med 9. in 10. uro našli so ljudje ta oklic raznesen po hišah, po hodnikih, po oknih, na vratih, na ključih, po vratih sploh na takih krajih, da ga je moral vsakdo dobiti v roke. Kar je pa najbolj čudno: Raznašati je moralo ta oklic najmanj 100 oseb in vendar niso nikjer nobenega opazili in prijeli. — Vidi se, da dunajski socijalni demokrati posnemajo nemške zunaj v rajhu v agitacijskih sredstvih.

Vnanje dežele.

Italija. V italijanski zbornici je ministarski predsednik Rudini govoril o svojem programu. Pred vsem mu je do tega, da napravi ravnotežje v državnih financah. O vnanji politiki je pa med drugim govoril:

Svojim zaveznim državam bomo ohranili gotovo, varno zvestobo. S svojim obnašanjem bomo pokazali, da nimamo ofenzivnih namenov. Krivično je sumničenje o naših razmerah do Francije. Trudili se bomo, da se odstrani vsako krivično obsojanje naše politike do francoske republike. Zaradi neugodnega položaja državnih financ in propalega gospodarstvenega stanja italijanskega naroda je Italija v jako tesnem položaju; toda opomogli se bomo, in sicer prej, ko si kdo misli. Treba bo le napornega dela in vstran je volje. Da pa rešimo ugodno svojo nalogo, potrebujemo pred vsem mir.

Nemčija. Te dni se je v nemškem državnem zboru razpravljalo vprašanje o nedelj-skem počitku trgovskih pomočnikov. Po poročilu komisije naj bodo pomočniki, učenci in delalci o božiči in o veliki noči in o binokostih popolnoma prosti, ob navadnih praznikih in nedeljah naj bi le po pet ur poslovali.

Belgija. Stranka belgijskih delalcev je poslala belgijskim škofom manifest v dosego splošne volilne pravice. V manifestu se pritožujejo proti krivic, da bi smelo 130.000 ljudi neomenjeno vladati čez druge. Zato prosijo de-

lalci cerkvene dostojanstvenike, naj se potegnejo za splošno volilno pravico in sicer s tem, da izdajo objavo na vse prebivalstvo.

Domache vesti.

Novo agitacijsko sredstvo. Poizvedeli smo, da pristasi „Nove Soče“ trosijo laž okoli, ter volilcem pripovedujejo, da celo prevzvišeni in milostivi knezonadškof želijo, da bi bil izvoljen dr. Ant. Gregorčič.

Iz gotovega vira vemo, da Nj. Prevzvišenost niso nikdar, nikjer in proti nikomur podpirali ali priporočali dr. Gregorčičeve kandidature.

Prevevišeni knezonadškof bodo jutre na krvatno saboto delili bogoslovcem tonsuro in male redove.

Prvotne volitve bodo ta teden v tolnskem in goriškem okraju že končane; sežanski volji še le prihodnji teden. O izidu v prvih dveh okrajih nimamo še zanesljivih poročil. Le toliko vemo, da so glasovi v goriški okolici deloma za dr. vit. Tonklija, deloma za dr. Ant. Gregorčiča. Solkan je za nas zgubljen, če tudi je v č. g. župnik z vse verno delal za našega kandidata, ker na Solkan so bili „Novosodani“ vrgli najboljše moči iz Gerice. Brda so nam pri vsej „Jezovi“ agitaciji ostala zvesta. Tudi z Kanalekega se nam piše, da so volitve volilnih mož izpadle večinoma ugodno za našega kandidata. Iz vipaveke strani nimamo še nikakih poročil. Le to naj še omenimo, da je prišlo v nekaterih občinah še pri prvotnih volitvah do hudega boja med „starimi“ in „mladimi“ in v nekaterih krajih celo do ožje volitve. Tudi to je opazovati, da je duhovščina večinoma za — lajka dr. vit. Tonklija, učitelstvo pa za — dohovnika dr. Ant. Gregorčiča. Tudi to je nenavadna prikažen, iz katere smemo sklepati, da je dr. Ant. Gregorčič, duhovnik in profesor bogoslovja, prav za prav učiteljski kandidat.

Za državnozbornsko volitev raspisalo je bilo c. kr. namestništvo za okolico tržaško na 5. dan marca.

Na prošnjo političnega društva „Edinost“ je pa c. kr. namestništvo odredilo, da se volitve za okolico vrše mesto v četrtek 5. marca, v nedeljo 8. marca in za trgovinsko zbornico mesto 8., 12. marca.

„Goriška ljudska posojilnica“, registrovana zadruga z omenjenim poročilom. Obračun za upravo leto 1890.

Denarnični račun.

Dohodki: skupaj gld. 52488.14. — Stroški: skupaj gld. 52488.14.

Račun prometa.

Da: skupaj gld. 2764.36. — Dal: skupaj gld. 2764.36.

Račun bilance.

Aktiva: skupaj gld. 83699.24. — Pasiva: skupaj gld. 83699.24.

V Gorici, 1. januarja 1891.

Dr. Nik. Tonkli, ravnatelj. — Dr. A. Gregorčič, denarničar. — Mat. Kranjca, ravn. namestnik. — Fr. Ferfila, preglednik. — Ivan Berbuč, tajnik.

Z glavnimi in pomožnimi knjigami primerili in v redu našli.

Josip Marušič, predsednik. — Andrej Kocijančič, tajnik. — Iv. Pirjevec, nadzorniki. — Fil. Kramar, Dr. Al. Rojic.

Podgora in ne Piedimonte! Čitateljem našim je znano, kakó krepko se je bilo uprlo občinsko starešinstvo v Podgori proti znanim nakanam neke goriške sinjorije, ki skuša polagoma dati našej deželi italijansko lice s tem, da razna krajevna imena prenareja po italijanskem kopitu. Podgora je nastala kar čez noč Piedimonte, Dornberg-Monte-s-pino, Kronberg-Moncorona, Rifenberg-Montecerchio, Triglav-Tricornio i. t. d. — Na pritožbo podgorskega županstva raspisalo je namestništvo vsem c. kr. okrajnim glavarstvom, kupčijskim zbornicam in mestnim županstvom v Trstu, Gorici in Rovinju okrožnico, s katero se pripoveduje v vseh uradnih spisih raba novokrpanega imena Piedimonte in sploh vseh takih krajevnih imen, ki so bile na enak način ukrojena po italijanskem kopitu. Namestništvo se je tudi dogovorilo s poštnim in brojavnim ravnateljstvom, da se bodo zavračale kot pomanjkljive v naslovih vse pošiljave, ki bi bile poslano v Piedimonte, Montespino itd., sploh pod vsakim naslovom, ki ne nosi uradno sprejetega krajevnega imena.

Lep vapeh je dosegla podgorska županija s svojo pritožbo, s katero je enkrat za vselej sapo zaprla našej goriški sinjoriji, katerej so postala na poti celo slovenska krajevna imena. Slava jej! — Rada-

vedni smo, kaj poreče k temu slavni naš magistrat, ki je poslal po Gorici kot popisovalne komisarije take ljudi, ki so po sili in proti volji gospodarjev prekrševali slovenska krajevna imena v žanlu "Corrie-rove" gospode. Radovedni smo tudi, kaj porekó go-spodje pri kupčiji zbornici, ki so bili začeli v urad-nih spisih rabiti novopokradba krajevna imena. —
"Nova Soča".

Razne vesti.

Prebivalstvo v Trstu. Iz prvih statističnih podatkov se je zvedelo, da šteje Trst 30.264 bivalcev (štalkov) in 154.827 prebivalcev. Leta 1880 bilo je v Trstu 28.857 štalkov in 141.749 prebivalcev. Na-raslo je torej 13.097 duš.

Volkovi so postali letos jako predrni. Glad jih žene, da se klatijo v celih tolpah okoli posame-snih hiš in vasi, take, da v nekaterih krajih ni varno potovati. Iz Tarneva se poroča: V gališki vasi Per-spendova, okraj Tarnov, primerilo se je, da je pes vletel okno v sobo, v kateri je ravno kmet Pavel Piatkovič s družino vred večerjal. Za pesom pognal se je pa tudi velik volk. Krik prestrašenih žensk in vahlik moških prestraši volka. Mislil je skozi okno abežati, toda aršen kmet ugrabi zver za zadnjo nogo, za katere drži toliko časa, da je njegov sin zunaj hiše mahnil parkrat s sekiro po volčji glavi. Sivi tat se je na to stegnil.

"Slovankega Sveta" 2. številka ima nastop-ne vsebine: Po ljudskem štetju; Notranji jezik; O kritiki dra. Mahnič; Nemoi v Rusiji; Ruske drobtin-ice; Moravski ornamenti; Zarja (Lermontova); O slovenskih novinah in časopisih; Dopisi; Ogleđ po slovanekem svetu; Književnost.

V zadevah slovankega uradovanja. G. dr. Ivan Dečko, deželni poslanec za Ljutomer, stavl-jal je v deželnem aboru štajarskem v seji dne 19. no-vembra 1890 interpelacijo na c. kr. namestništvo v Grad. glede na to, da dopisujejo okrajna glav-arstva slovenskim občinam še vedno nemški. Ta interpela-cija bila je prva, ki se je kdaj stavila v dežel-nem sboru štajarskem v slovenskem jeziku. V seji dne 21. novembra 1890 odgovoril je na to interpelacijo g. o. kr. namestnik v Gradcu sledeče: „Na interpelacijo g. dr. Ivana Dečko in drugih imam dost odgovoriti, da so politične oblasti na spodnjem Štajarskem po obstoječih predpisih dolžne, slovenske vboqe reševati v istem jeziku, da se okrajna gla-varstva na spodnjem Štajarskem v obče ravnaajo po teh predpisih, da je namestništvo v onih slučajih, kjer se ni postopalo tako in je namestništvo o tem invedelo, vsikdar potrebno vkrenilo in da sploh stro-go gleda na to, da se ravna po obstoječih predpisih in postavah.“ — Odvisno je torej od občin samih, da napravijo konec nezmisla, da se slovenskim ob-činam predstojništvom dopisuje v tujem nemškem jeziku.

Prst božji? Ruska vlada je ukazala v Vilni zapreti tri katoliške cerkve, namreč: cerkev Vseh svetih, sv. Rafaela in Mater Božje. Dalje je bilo ukazano, naj se odstrani iz te cerkve čudezni o-braz Device Marije Ostrabramske, katero verjiki ča-sto že nad sto let. Vse to je provzročil razkolniški škof vilenski, arhijerej Aleksej Savrov-Platonov, go-reč poruševatelj in krut sovražnik katoliške cerkve. Toda se prej, nego so bile cerkve zaprte, umrl je v 21. dan novembra za srčno hibo. Ljudstvo pravi, da je to prst božji, ter pokazuje na žalostni konec, ki je zadel znanega Muravjova in Kaufmanna, ko sta nameravala odstraniti čudezni obraz Ostrabramske Ma-ter Božje.

Izseljevanje v Ameriko. Samo čez Breme (Bremen) izselilo se je preteklo leto 140.000 Evro-pejcev v Ameriko, čez Hamburg pa 99.090. Prej to leto pa je šlo čez Breme 103.000, čez Hamburg pa 74.000 ljudi v Ameriko. Največ izseljencev gre v Brazilijo. Tako je šlo tja samo čez Breme mino leto 32.000 oseb, pred to leto pa le 1000 ljudi.

Današnji številki pridjali smokot priloge: Prospect für Küstenland und Dal-matien in obširnega patriotičnega de-lar Die österreichische Monarchie in Wort und Bild.

Ball-Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 6.35 p. meter — (ca. 300 versch. Dessins u. Farben) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fa-brik-Depôt **G. Henschberg** (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Posilja blago dobro spravljeno in poštino vrsto!

Teodor Slabanja

rebrar v Gorici, ulica Morali št. 17.

prporoča se vljudno pri visoko častiti du-hovščini v napravo cerkvenih posod in o-odja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji po-zlati in posrebrji. Na blagovoljno vprašanje rado voljno odgovarja.

Posilja blago dobro spravljeno in poštino vrsto!

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva „Red Star Linie“ iz Antwerpen-a naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Red Star Linie

in Wien, IV, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in

Innsbruck.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prisuzijolspo-sobne in zanesljive osebe (do-sluzenim žendrmom se daje pred-nost), ki pridejo večkrat z občin-štvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

Proti kašlju, hripavosti in zasliženju je edino vspešno sredstvo David-ovo žganje iz sladkega izlečka

Cognak - Malz - Extrakt

Vdobiva se po vseh lekarnah, drogeri-jah, prodajalnicah dobro dišečih jestvin in v Gorici pri A. Mazzoli.

Štev. 46

op.

Oznanilo.

Naznanja se, da javna dražba zastavil III. četertlela t. j. mesecev julija, augusta in sep-tembra bo začela v četrtek,

9. MARCA 1891.

in se bode nadaljevala naslednje pondeljke in četrteke.

Ravnateljstvo zastavljavnice in ž njo zdužene hanilnice.

V Gorici, dne 6 februarja 1891.

Iščejo se

po vsej avstro-ogerskej državi zmožne osebe, ki imajo veliko znancev, da se jim izroči agentura. Blago, ki se ima prodajati, je povsod priljub-ljeno in se lahko prodaja. S ponudbami naj se naznanijo tudi dosedajni oprarki in naj se vse pošlje sub G. 900 na „Annoncen Expedition“ Heinrich Sekalek na Dunaj.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nanskih ulicah h. š. 14,

sprejema v tisek knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peti-cije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakoršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskanic za cerkvene rabe, kako: za spri-čevala, račune, dnevnike, zapisnike, pregledje, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za krst, birmo, zakon, smrt, velikonočne liste, kašor tudi za popis duš (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkoat. cen.